

Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет культури і мистецтв
Кафедра музичного мистецтва

Віталій Охманюк

ФАХОВА МАЙСТЕРНІСТЬ

(І. Міський «Бетуга пе Лок», аранжування В. Охманюка)

Методичні рекомендації для самостійної роботи з ОК
«Фахова майстерність» та «Інструментознавство та інструментування»

Луцьк
2023

УДК 78.071:005.336.5(072)

О-92

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 1 від 27 вересня 2023 р.)*

Рецензенти:

Мойсіюк В.В. – заслужений діяч мистецтв України, викладач Волинського фахового коледжу культури і мистецтв імені І. Ф. Стравінського;

Чепелюк В. А. – народний артист України, професор кафедри музичного мистецтва факультету культури і мистецтв ВНУ імені Лесі Українки.

Охманюк В.

О 92 Фахова майстерність (І. Міський «Бетута пе Лок» аранжування В. Охманюка): метод.-реком. для сам. роб. з ОК «Фахова майстерність». Луцьк : Вежа-Друк, 2023. 23 с.

У методичні рекомендації з освітнього компонента «Фахова майстерність» запропоновано композицію для оркестру українських народних інструментів «Бетута пе Лок». Зроблено гармонічний аналіз та аранжування твору, в основі якого покладено теми українських народних мелодій.

Рекомендовано здобувачам вищої освіти напряму «Музичне мистецтво» та викладачам закладів вищої освіти, керівникам професійних й аматорських оркестрів та ансамблів українських народних інструментів. Також матеріал наближено до практичного використання на заняттях з освітніх компонентів «Вокально-оркестровий клас», «Фахова майстерність», «Методика і практикум роботи з творчим колективом», «Педагогічна практика в ЗВО».

УДК 78.071:005.336.5(072)

© Охманюк В. Ф., 2023

© Волинський національний
університет імені Лесі Українки, 2023

Основні методико-виконавські вказівки та рекомендації стосовно роботи над художнім матеріалом у творі “Бетута пе Лок”

Музична композиція «*Бетута пе Лок*» є зразком віртуозної п'єси, виписаної енергійним, але при цьому досить щільним розчерком пера. Поштовхом до інтенсивного розвитку її енергійної мелодії виступає вісьмитактовий зачин. Його особливістю є унісонний акцентований виклад ходів у поєднанні восьмих з шістнадцятими та тридцятьдругими в чотирьох партіях, що для слухача стає знаком того, що п'єса буде витримана в суцільно гарячих емоціях, а для самих виконавців – виконує роль своєрідного захвату дихання, оскільки є найважчим в технічному відношенні місцем твору.

Основна тема (ц. 1) – це складений період, два речення якого співвідносяться як проведення теми в камерно-ансамблевому та власне повно-оркестровому викладі. Характер образності, а також особливості оркестрування певним чином перегукуються із відомим фіналом Другої симфонії Левка Ревуцького, що означає, крім усього іншого, те, що застосовані тут прийоми дійсно належать до широко апробованих в практиці народно-інструментальної гри. Оригінальна тема карпатського складу має звучати легко і невимушено за рахунок проведення мелодії у перших скрипок на фоні легкої підтримки інших інструментів (за винятком групи дерев'яних духових інструментів, потенціал якої аранжувальник приборігає для другого речення).

Ефектним прийомом композиції є використання елементів інструментальних синкоп, що створює ефект своєрідного тембро-фактурного предйому, а водночас служить засобом обману очікувань слухача, що, як відомо, стимулює його інтерес до подальшого активного слухання. Щільна фактура другого речення нагадує зачин і сприймається як апогей блискучої віртуозності.

Друга тема п'єси (ц. 2, a-moll) вносить у розвиток танцю ладовий і фактурний контраст. Її ексцентрична мелодія, що звучить у струнних інструментів, доповнюється деталізованим моторним контрапунктом дерев'яних духових, виклад якого нагадує основну, першу тему. Особливістю третьої теми (ц. 3) є контраст акцентованих акордів, викладених у всього оркестру, і віртуозних мелодичних пасажів сопілки, злегка підтриманих іншими дерев'яними духовими інструментами та першими скрипками.

Робота над четвертою темою (ц. 4, зачин d-moll) потребує спеціальної уваги до сольних проведень у партіях кларнета, а потім і сопілки, які ведуть основну мелодію, а також перших скрипок, які виконують виразний мелодичний контрапункт до основної мелодії. Диригент повинен розуміти, наскільки важливо тут досягнути динамічного балансу між звучанням мелодичних голосів і рештою інструментів оркестру.

Репризи проведення тем представляють собою нові тембро-фактурні варіанти тем експозиції. Так мелодію першої теми замість перших скрипок в першому реченні виконують духові інструменти, а в другому – дует перших скрипок і цимбалів, вкінці ж п'єси віртуозна мелодія проходить у партіях всіх мелодичних інструментів одночасно – в шестикратному унісоні.

Бетута пе лок

муз. І. Міського 5
аранж. В. Охманюка

Сопілка

Флейта

Кларнет in B♭

Труба in B♭

Тромбон

Барабан

Тарілка

Бас барабан

Бандура

Цимбали

Баян

Скрипка I

Скрипка I

Скрипка II

Скрипка II

Альт

Віолончель

Контрабас

The musical score is written in 2/4 time with a key signature of one sharp (F#). The instruments listed on the left are: Sopilka, Flute, Clarinet in Bb, Trumpet in Bb, Trombone, Drum, Snare, Bass Drum, Bandura, Cymbals, Bayan, Violin I, Violin I, Violin II, Violin II, Viola, Violoncello, and Double Bass. The score consists of 16 staves, with some instruments (Bandura and Cymbals) having two staves each. The music is arranged in a symphonic style with various rhythmic patterns and dynamics.

6

Соп.

Фл.

Кл.

Тр.

Тромб.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Банд.

Цимб.

Баян

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

6

Trummm

①

The musical score is written for a symphony orchestra. It features a variety of instruments including woodwinds (Soprano, Flute, Clarinet, Trumpet), brass (Trombone), percussion (Drum, Snare, Bass Drum, Cymbals, Bells), strings (Violin I, Violin II, Viola, Violoncello), and keyboard (Piano). The score is divided into measures, with a first ending marked by a circled '1' at the top right. The notation includes notes, rests, and dynamic markings such as 'v' (piano) and 'Trummm' (trill). The key signature is three sharps (F#, C#, G#).

Соп.

Фл.

Кл.

Тр.

Тромб.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Банд.

Цимб.

Баян

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

Соп.

Фл.

Кл.

Тр.

Тромб.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Банд.

Цимб.

Баян

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

The musical score is arranged in a standard orchestral format. It begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The score is divided into four measures by a double bar line. The instruments are listed on the left side of the page. The woodwinds (Soprano, Flute, Clarinet, Trumpet) and strings (Violin I, Violin II, Viola, Violoncello) play melodic lines. The brass (Trumpet, Trombone) and percussion (Drum, Snare, Bass Drum, Cymbals, Bells) provide rhythmic accompaniment. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings.

This musical score page, numbered 19, features a variety of instruments. The woodwind section includes Soprano (Соп.), Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), and Trumpet (Тр.). The brass section consists of Trombone (Тромб.), Trumpet (Тр.), and Horn (Баян). The percussion section includes Drum (Бараб.), Snare (Тар.), Bass Drum (Бас бараб.), Cymbals (Цимб.), and Gong (Баян). The string section includes Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Виол.), and Double Bass (К-бас). The score is written in a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. The music is divided into four measures. The woodwinds and strings play rhythmic patterns, while the brass and percussion provide harmonic support. Dynamics such as *v* (forte) and *mf* (mezzo-forte) are indicated throughout the score.

23

Соп.

Фл.

Кл.

Тр.

Тромб.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Банд.

Цимб.

Баян

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

Detailed description: This is a page of a musical score, page 10, measures 23-26. The score is for a full orchestra and voice. It features two first violins (Скр. I), two second violins (Скр. II), an alto (Альт), a viola (Виол.), a double bass (К-бас), a cello (Кл.), a trumpet (Тр.), a trombone (Тромб.), a flute (Фл.), a clarinet (Кл.), a bassoon (Банд.), a snare drum (Бараб.), a tenor drum (Тар.), and a bass drum (Бас бараб.). A soprano voice part (Соп.) is also present. The music is in a key with one sharp (F#) and a 2/4 time signature. The score is divided into two first endings (1. and 2.) and a second ending (②). The first ending leads to the second ending, which then leads to the beginning of the next page. The instrumentation includes woodwinds, brass, percussion, and strings.

27

Соп.

Фл.

Кл.

Тр.

Тромб.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Банд.

Цимб.

Баян

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

Detailed description: This is a page of a musical score, page 11, starting at measure 27. The score is for a large orchestra and includes a vocal part (Соп.). The instruments listed on the left are: Soprano (Соп.), Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), Trumpet (Тр.), Trombone (Тромб.), Drum (Бараб.), Snare drum (Тар.), Bass drum (Бас бараб.), Band (Банд.), Cymbals (Цимб.), Bells (Баян), Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Виол.), and Double Bass (К-бас). The score consists of four measures. The vocal line has rests in measures 27 and 29. The woodwinds and strings play rhythmic patterns, often in pairs. The percussion section has a consistent rhythmic accompaniment. The key signature has two sharps (F# and C#), and the time signature is 2/4.

31

Соп.

Фл.

Кл.

Тр.

Тромб.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Банд.

Цимб.

Баян

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

Detailed description: This is a page of a musical score, page 31, showing measures 1 and 2. The score is for a large orchestra and string ensemble. The instruments listed on the left are: Soprano (Соп.), Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), Trumpet (Тр.), Trombone (Тромб.), Drum (Бараб.), Snare drum (Тар.), Bass drum (Бас бараб.), Band (Банд.), Cymbals (Цимб.), Bajan (Баян), Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Виол.), and Double Bass (К-бас). The score is divided into two systems, labeled '1.' and '2.'. The key signature has two sharps (F# and C#). The time signature is 7/8. The music features complex rhythmic patterns, including sixteenth and thirty-second notes, and rests. Dynamics markings like 'v' (piano) are present. The notation includes various clefs (treble and bass) and accidentals.

This musical score page contains measures 35 through 38. The instruments and parts are as follows:

- Соп.** (Soprano): Rests in all measures.
- Фл.** (Flute): Plays a melodic line with eighth notes and slurs.
- Кл.** (Clarinet): Rests in all measures.
- Тр.** (Trumpet): Plays a melodic line with slurs.
- Тромб.** (Trombone): Plays a melodic line with slurs.
- Бараб.** (Drum): Rests in all measures.
- Тар.** (Tambourine): Plays a rhythmic pattern of eighth notes.
- Бас бараб.** (Bass Drum): Plays a rhythmic pattern of eighth notes.
- Банд.** (Bandoneon): Plays a melodic line with slurs.
- Цимб.** (Cymbal): Rests in all measures.
- Баян** (Balalaika): Plays a melodic line with slurs.
- Скр. I** (Violin I): Plays a melodic line with slurs.
- Скр. I** (Violin I): Plays a melodic line with slurs.
- Скр. II** (Violin II): Plays a melodic line with slurs.
- Скр. II** (Violin II): Plays a melodic line with slurs.
- Альт** (Viola): Rests in all measures.
- Виол.** (Violoncello): Rests in all measures.
- К-бас** (Double Bass): Rests in all measures.

39

Соп.

Фл.

Кл.

Тр.

Тромб.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Банд.

Цимб.

Баян

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

Detailed description: This is a page of a musical score, numbered 39. It features a variety of instruments. The woodwind section includes Soprano (Соп.), Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), and Trumpet (Тр.). The brass section includes Trombone (Тромб.). The percussion section includes Drum (Бараб.), Snare (Тар.), Bass Drum (Бас бараб.), and a set of Cymbals (Цимб.) with separate staves for Treble and Bass clefs. The string section includes Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Виол.), and Double Bass (К-бас). The score is written in a key with two sharps (F# and C#) and a 4/4 time signature. The music is arranged in four measures per system. The woodwinds and strings play melodic lines, while the brass and percussion provide harmonic support and rhythmic patterns. Dynamics like 'v' (forte) are indicated throughout the score.

43

43

Соп.

Фл.

Кл.

Тр.

Тромб.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Банд.

Цимб.

Баян

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

Detailed description: This is a page of a musical score, page 43, featuring a variety of instruments and a vocal line. The score is written in a key with one sharp (F#) and a common time signature. The instruments listed on the left are: Soprano (Соп.), Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), Trumpet (Тр.), Trombone (Тромб.), Drum (Бараб.), Snare drum (Тар.), Bass drum (Бас бараб.), Bandoneon (Банд.), Cymbal (Цимб.), Baglam (Баян), Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Виол.), and Double Bass (К-бас). The vocal line (Соп.) and several woodwind and string parts (Фл., Кл., Тр., Тромб., Скр. I, Скр. II, Виол., К-бас) play a melodic line with eighth and sixteenth notes, often with slurs. The percussion parts (Бараб., Тар., Бас бараб., Банд., Цимб., Баян) provide a rhythmic accompaniment with various patterns of eighth and sixteenth notes, some with rests. The overall texture is dense and rhythmic.

46

Соп.

Фл.

Кл.

Тр.

Тромб.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Банд.

Цимб.

Баян

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

Detailed description: This is a page of a musical score, page 46, featuring a variety of instruments. The score is written in a key with two sharps (F# and C#) and a 2/4 time signature. The instruments listed on the left are: Soprano (Соп.), Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), Trumpet (Тр.), Trombone (Тромб.), Drum (Бараб.), Snare Drum (Тар.), Bass Drum (Бас бараб.), Bandoneon (Банд.), Cymbal (Цимб.), Accordion (Баян), Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Виол.), and Double Bass (К-бас). The music is arranged in a standard orchestral format with multiple staves for each instrument. The notation includes various rhythmic values, accidentals, and dynamic markings such as accents (v) and hairpins. The score is divided into measures by vertical bar lines, with repeat signs and first/second endings indicated.

This musical score page contains measures 50 through 53. The instruments and parts are as follows:

- Соп.** (Soprano): Measures 50-51 have a melodic line, while measures 52-53 are silent.
- Фл.** (Flute): Active throughout with a melodic line.
- Кл.** (Clarinet): Active throughout with a melodic line.
- Тр.** (Trumpet): Active throughout with a melodic line.
- Тромб.** (Trombone): Active throughout with a melodic line.
- Бараб.** (Drum): Active throughout with a rhythmic pattern.
- Тар.** (Tambourine): Active throughout with a rhythmic pattern.
- Бас бараб.** (Bass Drum): Active throughout with a rhythmic pattern.
- Банд.** (Bandoneon): Active throughout with a rhythmic pattern.
- Цимб.** (Cymbal): Active throughout with a rhythmic pattern.
- Баян** (Balalaika): Active throughout with a rhythmic pattern.
- Скр. I** (Violin I): Measures 50-51 have a melodic line, while measures 52-53 are silent.
- Скр. II** (Violin II): Measures 50-51 have a melodic line, while measures 52-53 are silent.
- Альт** (Viola): Active throughout with a melodic line.
- Виол.** (Violoncello): Active throughout with a melodic line.
- К-бас** (Double Bass): Active throughout with a melodic line.

The score is written in a key signature of two sharps (F# and C#) and a 2/4 time signature. The music features a complex interplay of melodic lines and rhythmic patterns across the various instruments.

54

Соп.

Фл.

Кл.

Тр.

Тромб.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Банд.

Цимб.

Баян

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

Detailed description: This is a page of a musical score, numbered 54. It features a variety of instruments. The woodwind section includes Soprano (Соп.), Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), and Trumpet (Тр.). The brass section includes Trombone (Тромб.). The percussion section includes Drum (Бараб.), Snare (Тар.), Bass Drum (Бас бараб.), and Cymbals (Цимб.). The keyboard section includes Piano (Баян). The string section includes Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Виол.), and Double Bass (К-бас). The score is written in a key with two sharps (F# and C#) and a 2/4 time signature. The music is arranged in four measures. The woodwinds and brass play rhythmic patterns, while the strings provide harmonic support. The percussion instruments play a steady, rhythmic accompaniment.

58

Соп.

Фл.

Кл.

Тр.

Тромб.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Банд.

Цимб.

Баян

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

Detailed description: This is a page of a musical score, page 58, for a large orchestra and voice. The score is written in a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C). The instruments listed on the left are: Soprano (Соп.), Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), Trumpet (Тр.), Trombone (Тромб.), Drum (Бараб.), Snare drum (Тар.), Bass drum (Бас бараб.), Band (Банд.), Cymbals (Цимб.), Baglam (Баян), Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Виол.), and Double Bass (К-бас). The music features complex rhythmic patterns, including sixteenth and thirty-second notes, and rests. The score is divided into four measures, with a repeat sign at the end of the first measure in each part.

62

Соп.

Фл.

Кл.

Тр.

Тромб.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Банд.

Цимб.

Баян

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

Detailed description: This is a page of a musical score, numbered 62. It contains 18 staves of music. The instruments are listed on the left: Soprano (Соп.), Flute (Фл.), Clarinet (Кл.), Trumpet (Тр.), Trombone (Тромб.), Drum (Бараб.), Snare (Тар.), Bass Drum (Бас бараб.), Bandoneon (Банд.), Cymbal (Цимб.), Accordion (Баян), Violin I (Скр. I), Violin II (Скр. II), Viola (Альт), Violoncello (Виол.), and Double Bass (К-бас). The score is written in a key with one sharp (F#) and a 2/4 time signature. The music features a variety of rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. Some instruments have dynamic markings like 'f' and 'mf'. The accordion part has a melodic line with some chromaticism. The string parts provide a steady accompaniment.

65

Соп.

Фл.

Кл.

Тр.

Тромб.

Бараб.

Тар.

Бас бараб.

Банд.

Цимб.

Баян

Скр. I

Скр. I

Скр. II

Скр. II

Альт

Виол.

К-бас

Список використаних джерел

1. Гайденко А. П. Інструментознавство та основи теорії інструментування. Харків: Майдан, 2010. 234 с.
2. Гуменюк А. Українські народні інструменти. Київ: Музична Україна, 1967. 243 с.
3. Гуцал В. Інструментовка для оркестру народних інструментів. Київ: Музична Україна, 1988. 79 с.
4. Іванов П. Оркестр українських народних інструментів. Музикознавча праця. Київ: Музична Україна, 1981. 110 с.
5. Черкаський Л. Українські народні інструменти. Київ: Техніка, 2003. 262 с.

Навчально-методичне видання

Охманюк Віталій Федорович

**Фахова майстерність
(І. Міський «Бегута пе Лок», аранжування
В. Охманюка)**

*Методичні рекомендації для самостійної роботи з ОК
«Фахова майстерність» та
«Інструментознавство та інструментування»*

Друкується в авторській редакції

Формат 60x84 1/16 Обсяг 2,56 ум. друк. арк., 2,33 обл.-вид. арк.
Наклад 100 пр. Зам 28. Видавець і виготовлювач – Вежа-Друк
(м. Луцьк, вул. Шопена, 12, тел. (0332) 29-90-65).
Свідоцтво Держ. комітету телебачення та радіомовлення України
ДК № 4607 від 30.08.2013 р.